

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**MULINGO WA LUSHAKA WA NWAHA WA 2015
TSEMBANDILA YA U LINGA
MATHEMATIKI: TSHIVENDA
GIREIDI YA 3**

MVULATSWINGA

Mutevhetshandu wa Mulingo wa Lushaka wa Nwaha nga Nwaha wa 2015 (MLN 2015) u do nwalwa nga zwickolo zwothe zwa nnyi na nnyi na zwo nangwaho kha zwi dilangaho nga Tshimedzi 2015. Nga hetshi tshifhinga vhagudi vhothe vha Gireidi dza 1-3 vha do vha vha tshi khou nwa milingo yo lugiswaho ya lushaka kha Luambo na Mbalo. Mvelelo dzi do thusa u vhiga mvelaphanda zwo livhana na u swikelela zwipikwa zwo tewaho kha "Action Plan 2014 Towards Schooling 2025."

Milingo ya MLN i do nwalwa nga themo ya vhuraru ya tshikolo, ngauralo, Mhasho wa Pfunzo ya Mutheo (MPM) wo bvedza manwalwa a tsembandila dza mulingo a Gireidi inwe na inwe na thero (Luambo na Mbalo) a sumbedzaho gumothukhu ya magudiswa a kharikhulamu a lavhelelwaho u swikelelwa nga vhagudi vhothe vha sa athu u nwa milingo. Tsembandila dza Mulingo dzi talusa tshikoupu tsha mushumo une wa do katelwa kha mulingo ya gireidi na thero inwe na inwe. Tsembandila ya u linga ya MLN 2015 yo dzudzanywa ho sedzwa maga a kharikhulamu ane a khou shumiwa nao kha feisi.

Feisi ya mutheo

Kha Gireidi dza 1-3, milingo i do katela mishumo yo randelwaho kotara tharu dza u thoma dza nwaha wa tshikolo. Tsembandila dza Milingo dza gireidi hedzi dzo dzudzanywa kha kholumu na dzirou tharu. Zwikili zwo lingwaho zwo sumbedzwa kha kholumu ya u thoma; magudiswa kha kholumu ya vuvhili; na zwikili zwo topolwaho zwi no do lingwa zwi kha kholumu ya vhuraru.

Ndi zwa ndeme u dzhiela nzhele uri tsembandila dza MLN 2015 a dzi ambi uri tshikoupu tsho randiwaho ndi tshone fhedzi tshi teaho u funzwa na u gudwa kha nwaha wa tshikolo. Madzuloni a hezwo, tsembandila dza Mulingo dzi ri fha thodea dza gumothukhu dza kharikhulamu dzine dza tea u vha dzo funziwa magumoni a kotara ya vhuraru ya nwaha wa tshikolo.

Vhagudisi vha lavhelelwa u shumisa hedzi Tsembandila dza u linga khathihi na zwi inwe zwishumiswa kha mbekanyamushumo dzavho dza u gudisa na u linga.

Zwickolo zwo diimisaho zwi no do "nangiwa" ndi zwine zwa do ita khumbelo na u di nwalisa kha u dzhenelela kha MLN kha Gireidi 3 kana Gireidi 6 vha tshi itela u tsireledza tshedele ine vha fhiwa nga muvhuso

SIA LA MAGUDISWA	T̄HOHO	ZWIKILI/VHUKONI HO LINGWAHO U linga arali mugudi a tshi nga kona:
Nomboro, Tswayo na Vhushaka	U vhalela: phanḁa na murahu	U vhalela nga vho 20, 25, 50, na 100 u bva kha nomboro inwe na inwe vhukati ha 0-700
	Zwiga zwa nomboro na madzina a nomboro	U n̄wala zwiga zwa nomboro (0-500) U n̄wala madzina a nomboro (0-1000)
	U ṭalutshedza, u vhambedza, na u tevhekanya nomboro	U ṭalutshedza na u tevhekanya nomboro dzo fhelelaho u swika kha 700 hu tshi shumiswa ṭhukhu kha, khulwane kha, zwinzhi kha, zwiṭuku kha, linganana na u shumisa nomboro u sumbedza u tevhekana, fhethu kana vhuimo ha nomboro. U buletshedza na u vhekanya nomboro u swika kha 700 u bva kha khulwanesa u ya kha ṭhukhusa na u bva kha ṭhukhusa u ya kha khulwanesa
	Vhuimo ha nomboro	U pwashekanya nomboro dza didzhithi tharu u swika kha 700 zwi tshi ya kha muandiso wa maḁana, fumi na yuniti/vhuthihi U topola ndeme ya didzhithi inwe na inwe
	Maitele a u tandulula thaidzo	u fhaṭa na u pwashekanya nomboro u davhula na u hafula mutalombalo u sendedza tsini na fumi.
	U ṭanganya na u ṭusa	U tandulula thaidzo dza maipfi kha nyimele na u ṭalutshedza thandululo zwi tshi katela u ṭanganya na u ṭusa zwi na phindulo u swika kha 800.
	U ṭanganya ha u dovholola hu livhisaho kha u andisa	U tandulula thaidzo dza nomboro kha nyimele na u ṭalutshedza thandululo zwi tshi katelaho muandiso u re na phindulo dzi swikaho kha 75
	U vhea nga zwigwada na u kovhekana zwi livhisaho kha u kovha	U tandulula thaidzo dza nomboro dzi katelaho u kovhela zwi linganaho na u vhea kha zwigwada zwa nomboro dzo fhelelaho u swika kha 75 na phindulo dzine dza katela zwiṭahe.
	U kovhekana zwi livhisaho kha furakisheni	U tandulula thaidzo kha nyimele na u ṭalutshedza thandululo kha thaidzo dzi katelaho u kovha zwi linganaho hu livhisaho kha thandululo ine ya katela mbalo dza zwipiḁa/furakisheni dza vhuthihi.

SIA LA MAGUDISWA	T̄HOHO	ZWIKILI/VHUKONI HO LINGWAHO U linga arali mugudi a tshi nga kona:
	Tshelede	U tandulula thaidzo ya tshelede zwi katelaho t̄hanganyelo na tshintshi i kha dzirannda na dzisenthe. U isa tshelede kha dzirannda kana kha dzisenthe
	U t̄anganya na u t̄usa	U t̄anganya u swika kha 800 U t̄usa u bva kha 800 U shumisa zwiga zwo teaho (+, -, =, □)
	U t̄anganya ha u dovholola hu isaho kha u andisa	U andisa nga 2,3,4,5,10 zwi livhisaho kha t̄hanganyelo ya 100 U shumisa zwiga zwo teaho (+, x, =, □)
	U kovha	U kovha nomboro u swika kha 99 nga 2,3,4,5 na 10 U shumisa zwiga zwo teaho (÷, =, □)
Phetheni, fankisheni na alidzhebura	Phetheni dza dzhometiri	U kopa, na u engedza phetheni dzi sa konḡi dzo itwaho nga nyolo dza mitalo/zwivhumbeo kana zwithu
	Phetheni dza nomboro	U kopa, u engedza mutevhe wa nomboro u sa konḡi u swika kha 750. U vhala hu tshi iwa phanḡa na murahu nga u tevhekana nga: <ul style="list-style-type: none"> • U sielisana hu tshi iwa nḡha sa zwe zwa sumbedzwa kha gireidi 2 • vho 20, 25, 50, 100 u swika henefho kha vho 1000
Tshikhala na tshivhumbeo	Vhuimo, u ḡidzudzanya na mihumbulo	U vhala, u t̄anḡavhudza na u ola mapa wa inifomaḡa kana mihumbulo nḡha ya zwithu zwo kuvhanganyiwaho U kona u tevhelel masia, u bva fhano na u ya fhaḡa kha mapa wa inifomaḡa/giridi.
	Zwithu zwa 3-D	U topola na u ḡea dzina zwithu zwa 3-D ngomu k̄lasini na kha zwifanyiso zwa zwivhumbeo zwa bola, zwivhumbeo zwa bogisi, silinda, phiramidi na dzikhounu U kona u sumbedza uri lurumbu lwo kombama kana lu tswititi naa.
	Zwivhumbeo zwa 2-D	U ira na u vhekanya zwivhumbeo U vhekanya na u vhambedza zwivhumbeo zwa 2-D zwi tshi elana na zwivhumbeo matungo tswititi na matungo a tshitendeledzi, u ola tshitendeledzi, tshikwea,

SIA LA MAGUDISWA	T̄HOHO	ZWIKILI/VHUKONI HO LINGWAHO U linga arali mugudi a tshi nga kona:
		t̄hofunderaru na t̄hofundeina
	Ndinganyahuvhili (simeṭiri)	U wana mutalo wa ndinganyahuvhili (simeṭiri) kha zwivhumbeo U topola na u tala mutalo wa ndinganyahuvhili kha zwivhumbeo zwa dzhomeṭiri na zwi si zwa dzhomeṭiri zwa 2-D.
Muelo	Tshifhinga	U bula tshifhinga tsha 12h00, hafu ya awara, kotara, awara na minete kha watshi ya zwitanda na ya didzhiti. U vhalela vhulapfu na u tevhekana ha zwifhinga. U vhalamaḁuvha a khaḁenda. U shumisa khaḁenda kha u vhalela na u ṭalutshedza vhulapfu ha tshifhinga nga maḁuvha, dzivhege kana miḁwedzi. U isa maḁuvha kha dzivhege/ dzivhege dzi tshi ya kha miḁwedzi.
	Vhulapfu	U ela, u vhambedza u dzudzanya na u rekhoda vhulapfu hu tshi shumiswa mitha na senthimitha (cm)
	Tshileme	U vhambedza, u dzudzanya na u rekhoda tshileme tsha zwiteḁwa zwo pakwaho zwa u rengisa nga vhuleme hazwo ho bulwaho nga kg kana g. U shumisa luambo kha u rekhoda phambano tsumbo, u leluwa, u lemela, u leluwesa.
	Vhungomu	U kala, u vhambedza na u dzudzanya vhungomu ha zwifaredzi hu tshi shumiswa u kala hu si ha sitandadi
U shuma na data	U sengulusa na u ṭalutshedza	U dzudzanyulula data yo ḁewaho u ya nga mutevhe kana thaji kana thebuḁuya girafu ya baa. U fhindula mbudziso nga ha data kha baa girafu. U imela data kha baa girafu